

ס פ ר

שנים קדמוניות

(ונקוב בשם)

אור עולם

חלק עשירי מספר נפש ישעי' על מאכלות אסורות

תוכן החיבור הצעת מכשולות שארעו מלפני עשרים שנה ויותר בענין זריקת התרנגולים, ודעת המורים במכשול ההוא, ומצורף לזה התנהגות כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א בביתו והסביב בענין זה. עוד ספחנו דעת הרופאים מצד הבריאות של תרנגולים הנזרקים.

חלק ד

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

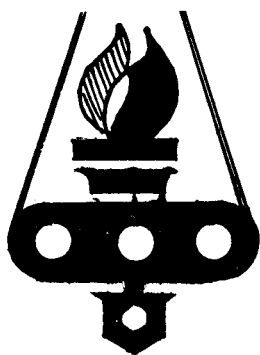
הק' שלום יודא גראס

רב דקהל, מגן שאול, ד.האלמין, ור"מ בישיבה וכולל, בית ישעי' מכון להוראה בשחיטות ובדיקות

בעהמח"ס: אפיות המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו זבחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוזת שלום (על הל' מזוזה); מנוחת שלום (הררכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור, חלב עכו"ם, וסימילאק); נפש ישעי' (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); ושי"ס.

בלאאמור, הרהיג הצי' מוהר"ר ישעי' זאב גראס זצ"ל נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, ט"ז, בית, תוניס, רשי"י, ולמעלה בקודש עד דוד המלך עה"ש.

— ברוקלין, יצ"ו —
 • שנת תשל"ט —
 — ההכנסה מוקדשת לטובת הישיבה והכולל —

בס"ד

... טוב מבנים ומבנות שם עולם
אתן לו... (ישעי נ"ה ז')

הספר הנוכחי **אור עולם** יצא לאור
בסיוע ובעזר העסקן הנפלא ראש
וראשון לכל דבר שבקדושה רודף צדקה
וחסד וכו'

מוהר"ר **ישראל משה** לעבוביץ
בן מוהר"ר **מאיר ז"ל**

לע"נ

בתו היקרה **מירל ז"ל**, נפטרה ביום
שביעי של פסח תשכ"ט.
תנצב"ה

יהי רצון שזכות הרבים היוצא ע"י
הקריאה בקונטרס הלזו יעזור ויגן
ויושיע לכל העוסקים והמסייעים
בהוצאת הקונטרס, שיזכו מתוך נחת
והרחבת הדעת לראות בנים ובני בנים
ברוכי, מזוני רויחי, וחיי אריכי, כל
ימיהם לעולם אמן.

הקדמה

הנה בעת עסקי בהוצאת חיבור הלזה הכולל בתוכו
בירור וליבון מזוקק ומצורף מכל פרטי וצדדי זריקות
הנעשים בתרנגולים – תרתי משמע – תרנגולי הודו –
וסתם תרנגולים, נתתי אל לבי לשפץ וליפות הספר
ולעשותו כלי שלימה בעוהי"ת. בהכלל בתוכו מכשולות
הקודמות שארעו פה ארצות הברית בימי קדם, בדעת
תורה של רבנים בימים ההם, ודעת קדשו של כ"ק מרן
אדמו"ר רשכבה"ג מסאטמאר שליט"א.

ה ת ו כ ן

- (א) דעת קדשו של כ"ק מרן רשכבה"ג מסאטמאר שליט"א.
(ב) שאלות ההזרקה לעופות (ממדריך הכשרות בירושלים תשל"ז).
(ג) בדבר סירוס העופות ב' מאמרים (ירחון המאור מנ"א תשט"ז).
(ד) א בליק פון תורה'דיגן שטאנדפונקט („דאָס אידישע ליכט“, שבט תש"ב).
(ה) העתקה מאמר מהניו יאָרק טיימס (Jan 29 1956) מתורגם באידיש.

ס פ ר
אור עולם
 חלק י' מספר נפש ישעי'
 על מאכלות אסורות

- א -

דעת קדשו של מרן רשכבה"ג מסאטמאר שליט"א

הנה לא חשכתי עמל ויגיעה ודרשתי וחקרתי אצל רבנים מובהקים פקחים ובעלי מדע שומעי לקחו של מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, דעת קדשו של מרן במכשול הזריקה שאירע אז בימים ההם, וספרו לי דברים כהוייתן: כלפני עשרים שנה נתרעשו גלגלי העולם וינעו אמות בנין היהדות, מהמכשול הגדול שנתגלה אז, כי מזריקים חלק גדול מהעופות שמגדלים לאכילה, באופן שיש בו חשש רציני של נבילות וטריפות.

שני רבנים מהיותר מובהקים הוציאו פסק הלכה בכוחא דהחירא, אולם כ"ק מרן מסאטמאר שליט"א מ"אן בהתירם ונפשו געלה באכילת התרנגולים ההם אפילו אותן שרק נכנסו בגדר ספק שגם עליהם נפל גורל הזריקה, והרחיקם מביתו כמטחו קשת, ועל אף שלא רצה להחמיר על הציבור כיון שכבר יצא בהיתר מפי הרבנים הנ"ל, מ"מ לא רצה להכניסם בביתו בעד כל חללי דעלמא, ולא היו יכולים להזיזו מדעתו אפילו זיו כ"ש, וגם פקד על סביבו ומקורביו וכל הסרים למשמעתו, באופן הצנע שירחיקו מאכילת תרנגולים מפוקפקים הם בכל יכולתם, ואכלו רק עופות שנתברר בכירור גמור שאין בהם שום חשש של זריקה, גם הגיד אז דעתו הק' דעת תורה לאיזה מתלמידי הגדולים (הרוצים בעילום שמם) כי לדעתו ההיתר הידועה מהפמ"ג וכל האחרונים נמשכין אחריו בדין סירוס שכי' דאומנים בקיאין ולא מרעו אומנותם לא שייך בומן הוזה, דור פרוץ ובליעל, עולם של הפקירות וטימטום ובלבול המוחות ובתוכם מדינתנו ארצות הברית, ומצד יסוד זה ועוד טעמים הכמוסים אתו לא רצה ליגע בתרנגולים המפוקפקים בשום אופן שבעולם.

הרבנים הדגישו: כי אופן התרחקותו מהתרנגולים הי' בהתלהבות נורא בלתי רגיל.

עוד העירני רב גדול אחד כי מאוד נתפעלו הרבנים וגם המון העם על הסייעתא דשמיא וקדושתו הנפלאה של מרן שליט"א עת הופיע בעיתון המפורסם („ניו יארק טיימס") דעת הרופאים הפרופעסארים שאסרו אכילת התרנגולים ההם בהחלט מטעם שמביא לידי חולי הידועה רח"ל, וחשבו זה לרוח הקודש נגלית מאת מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א, והי' כאשר נתפרסם הדבר והגיעה לאזני אומות העולם נתקדש שם שמים ברבים. ועד המוכיח כי רוח הקודש הופיע בבית מדרשו של מרן שליט"א שאחר הרבה שנים לאחר חוות

דעתו הק' הנ"ל מצאו חכמי הרופאים שבזמננו מטעם הדראג ענד פוד אדמיניסטרעישען (F. D. A.) כי אותם הסמים שמזריקים בעופות ובבהמות כדי לפטמם ולהבריאם (DES) יש בו סם אחד מסוכן שגורם את המחלה הידועה רח"ל וה-FDA כבר עוסקת ברצינות למנוע זריקות אלו בבעלי חיים שלא לסכן בהם בריאתן של בני שאוכלים אותם.

- ב -

שאלות ההזרקה לעופות

לפני קרוב לעשרים שנה החלו מגדלי העופות-לפיטום להזריק בעופות תרופה מסויימת שנועדה לסירוס העופות, בכדי שישמינו, הדבר עורר פעילות נמרצת מצד גדולי הדור שהביעו דעתם לאיסור, בעקבות ההכרעה נתקבלו אח"כ גם כמה חוות דעות רפואיות כי זה גורם למחלות ועקרות, והתכנית ירדה לחלוטין מעל הפרק, וגם ממשלת ארה"ב אסרה זאת מטעמים רפואיים. ברבות הימים פשטו מחלות שונות בקרב העופות, מגדלי העופות השתמשו בתרופות שונות וכן בזריקות ולכן פירסמנו מדי פעם ב"מדריך הכשרות" שלנו, שיש לבדוק את ריאות העופות מפני חששות טרפות. משנודע לנו על הזרקה זריקות בתרנגולי הודו "הינדיקעס" פרסמנו כמה פעמים ב"מדריך הכשרות" והזהרנו ליקח רק ממקומות שנבדקו על ידינו שאין בהם חששות כנ"ל.

בחורף זה תשל"ז נודע לנו על תרנגולי הודו (אינדיקעס) כי במדגירות ביום פקיעת - יציאת האפרוחים מהביצים, מזריקים להם זריקות חיסון, העלולים להטריף את תרנגולי-הודו, מטעם הבד"צ נתפרסם אז אזהרה דלהלן:

אזהרה

בענין תרנגולי הודו (אינדיקעס)

היות שהוברר בפני רבותינו הביד"צ שליט"א

שבמדגירות מזריקים את האפרוחי הודו

בשטח שבין הראש והצואר ע"כ אנו מודיעים בזה בשם הביד"צ כי אין לאכול תרנגולי הודו רק באותם שהוברר שלא הוזרקו.

מדריך הכשרות תשל"ז שע"י העדה החרדית
פעיה"ק ירושלם ת"ו

טבת תשל"ז

על סירוס העופות

הרב חיים יהוד' בוירל

רב ובהכ"נ אהבה אחים אנשי צרתי, ברוקלין

בזמן האחרון הגיעו אלינו ידיעות ממדינת ישראל, כי רבים מאחינו בני ישראל נפגעו ע"י אכילת העופות המסורסים (קייפאנצטס). לפני ארבע שנים שלחתי מאמר בענין זה לירחון אחד, המתברב לבנות עצמו - קובץ רבני חדשי. ואע"פ שכפי שהגיד לי העורך בטילפון, מצא מאמרי ההוא חן בעיניו, בכל-יזאת לא מצא לנחוץ להדפיסו ואף לא להשיב אלי את כתב-היד כמו שבקשתי ממנו, במקרה שלא ירצה להדפיסו. אילו היה המאמר נדפס בשעתו היו הרבה מאחב"י בארץ הקדושה נצולים מכמה מחלות ומרעין בישון, אלא שכבר אמרו חז"ל מגלגלין זכות ע"י זכאי וכו'.

ועתה לגוף הענין: בשנים האחרונות נפוץ צו בשוק העופות תרנגולים מסורסים, הנקראים בשם "קייפאנצטס". כידוע היו לפנינו משחיתים את אברי הזרע של התרנגולים ביד, כדי שיתפטמו ויתעדנו והיו קוראים להם בשם "קאפהון". עכשיו המציאו אופן חדש לסרס ולעקר את העופות הזכרים וגם את הנקבות ע"י שמטילים בהם קורט של עיקרין, המכיל בתוכו הורמונים של נקבה, מתוך כך מתקטנים ומצטמקים אברי הזרע שלהם וניטל מהם כח ההפראה וההולדה, וע"כ הם מתעזנים ומתפטמים בזמן קצר של ארבעה ולכל היותר שמונה שבועות. הטלת הקורט של עיקרין זו נעשית ע"י זריקה מתוך מחט חלולה שדוקרים בעוף בסביבת הראש. והנה נתעוררו כמה שאלות בנידון זה, הטענות בירורי:

- (א) היש לחשוש לנקיבת המוח וקרומיות ואם כן הדבר, האם אנו בקיאים בבדיקה לענין זה?
- (ב) כיון שסם הסירוס נבלע בגופו של העוף (וכ"ש אם לא נבלע - היהו עומד בעינו במקום הזריקה), היש איפוא סכנת סירוס למי שאוכל מבשר העוף הזה?
- (ג) המתור לישראל לסרס עופות באופן תליל?

ב

כדי לברר את השאלות שמניתי השתדלתי ראשית-כל להשיג ידיעות מדויקות מפי מומחים בדבר תהליך הסירוס. לשם זה התקשרתי עם המוסדות ולקמון:

- 1. Federal Security Agency, Food and Drug Administration, Washington, D. C.
- 2. N. Y. State College of Agriculture at Cornell University, Dept. of Poultry Husbandry, Ithaca, N. Y.
- 3. N. Y. C. Live Poultry Terminal, Dept. of Markets, New York, N. Y.

אני מוסר בזה את תמצית הידיעות שקבלתי מאת המומחים לאמר:

א. כשהזריקה נעשית באופן נכון, המחט נדקרת בצוואר העוף למעלה בעורף, סמוך לקדרת המוח וחודרת רק אל תחת העור החיצון המדולדל ושאינו דבוק לבשר. אילו היתה המחט נוגעת בבשר היה העוף ניווק במדה כזו ששכרו היה יוצא בהפסדו.

ב. קורט הזריקה נבלע לאט-לאט בתוך מירוח הדם, השפעתו היותר חשובה היא על בלוטת-הריר (השקד המוציא הריר), השורכת תחת קרקע המוח, שלא יוסיף להפליט את הליחות שלו המפירה את ביצי הזריעה. הביצים נשארות ע"י כך בקטנותן הראשונה ואינן עשויות זרע.

ג. עד כמה שהנסיגנות מוכיחים, לא ידענו ולא שמענו שהאוכל מבשר העופות המסורסים בדרך זו, יסתרס. האדם, כדי שיסתרס או שיעקר היה צריך לאכול מהעופות המסורסים כמות גדולה, בלתי אפשרית. באכה עד כמה שידענו, אין הכדל בין מי שאוכל קייפאנצטס למי שאוכל תרנגולת רגילה בעונת טעינת ביציה. התרנגולת הרגילה, בשעת טעינתה יש בה אותה הכמות של הורמוני נקבה שיש לתרנגולים המסורסים ע"י זריקה, וכן בביצים סתם נמצאים הורמוני נקבה.

ואולם דבר זה ידוע לנו מי שאוכל נבדל התרנגולים המסורסים יכול הוא להעקר, אבל בתנאי שלא יאכל שום מזון אחר מלבד הכבדים במשך שבוע המים בעיר. ה. הזריקה ניתנת למעלה בעירף העוף סמוך לקדרת המוח, באופן שאם ישאר משהו בעין מן הזריקה, בכעזה שהעוף נמכר

שנים קדמוניות

לשחיטה, היא איתו הותר מושלך יהוד עם הראש וכדרכנו בארץ זו לזרוק את ראשי העופות לרוב האשפה, ולא יבואו לאכילה שכן עולו הוא הניתר הזה להזיק.

ה מגדלי החרפן (מינק) היה קטנה שמכתי תמשים בעורה לשם פרוחה) הודיעו, שהאכילו את ראשי העופות הכסורים יחיות מינק, והמינקים נסתרסו. כנראה, היה בראשים האלה סם הסירוס בעינו. אבל אין עדיין הוכחות מדעיות לשמיעה הזאת.

עד כאן תמצית דברי המומחים.

ג

ויש לנו לעיין אם אפשר לסמוך על חוות דעתם של המומחים. שהרי בש"ס (בי"ק דף ק"י"ב, פ"ג הגזול ומאכיל) מוכח שבאיסור תורה אין עכרים מסל"ת נאמן. וכ"פ כל הראשונים (בה"ג, הרי"ף, הרא"ש וסמ"ג) כמו שהביא הש"ך בה"ל תערוכת (ס"י צ"ח, סק"ב). וע"פ מה שכתב הפר"מ בפתיחה לה"ל שחיטה, וז"ל: "אף שאין לך בפירוש אלא דרסה ושאר הלל"מ, מ"מ בכלהו דין תורה ממש יש להן... דהקבלה באה לפרש מהו הוביחה האמורה בתורה". וכ"כ בפתיחה לה"ל טריפות, וז"ל: "שהל"מ כן נאמרה, דמה שנאמר בכתוב, "טריפה לא תאכל" כולל גם שאר טריפות". לפי"ו איך נאמין לעדות של המומחים?

הרי גיבב קרום של מוח הוא אחד משמר נה עשרה טריפות שנאמרו למ"מ (משנה — אלו טריפות וברייתא דבי רבי ישמעאל — חולין מ"ב) א"כ יש לו דין תורה ובא"י סור תורה אין עכרים נאמן כגיל? וכו' אם אמר איש הי"ש סירוס... גם איסור סירוס של אדם, בהמה ועוף הוא איסור תורה, שנאמר: "ובארצכם לא תעשו" ויקרא כ"ב כ"ד דרשינן כגמרא (שבת ק"י: פ"ג סמונה טריצים, חגיגה י"ד) כל שבארצכם לא תעשו, וכמו שכתבו התוס' (שבת דק"י ד"ה תלמוד לומר) "דהא הובת הגוף הוא, מה לו בארץ — מה לי בחי"ל? וכ"כ הרמב"ם בפס"ו בה"א"ב ואה"ע (ס"י ה' סע"י י"א), א"כ איך נסמוך על חוות דעתם של המומחים?

אמנם ע"פ מה שמחלק הש"ך הל' תערוכת ס"י צ"ח סק"ב, "דדוקא היכא דליכא למיקם עלה דמילתא היא דאין ע"כ מסל"ת נאמן

ע"פ עדותה של אוניברסיטת קורנל במכ"ת, שבנמצא תחת ידי, "דר. הוט ממחלקת גידול עופות, ממש מילא את כרסו בעופות מסורסים כאלה, במשך זמן רב, ולא הרגיש אף שינוי כלשהו בעצמו".

ועוד, שבמשך השנים האחרונות נאכלים העופות הכסורים בכל בית-ישראל ועולים על כל שולחן ולא שמענו ולא ראינו שום מיוחד של עיקרות בכל אותו הזמן. ואף על פי שלא ראינו אינה ראוי, אבל הוכחה קצת איכא, ומה שאירע במדינת ישראל, ה" ע"י מגע ישיר עם ההרמונים או ע"י אכילת הראשים של התרנגולים.

היוצא לנו מדברינו, שאפשר להסתמך בעדות המומחים לענין אכילת העופות המסורסים.

ועיין בנוב"י תנינא ס"י כ"ג בעוף שנקרו העופות האחרים את עור ראשו ממול ערפו — להתיר, כי מי החזיר הסימנים אחורי העורף לחוש לנקיבת הסימנים אך צריך העיין בניקור, אם לא נכנס בעומק הצדדים ואם לא נראה שום ריעותא שם.

לפי"ו כ"ש לדידך, שהזריקה נעשית ע"י מומחים לדבר, אין לנו לחוש כלל לנקיבת המוח וקרומיו או לנקיבת הושט. ואם נמצא עיר העורף תפוח ויש שם איזו ריעותא נלפע"ד שאפשר לנו לסמוך בזה על עיון בעור העורף לראות אם אין הריעותא נמ" שכת אל המוח או אל הושט, דאחזיקי אי- סירא לא מחזקינן ואין לדיין אלא מה שעינינו ראות, ובמקום זה יש לנו לסמוך על בדיקתנו, (ועיין בפתחי תשובה נ"א, ו).

אולם לאחר העיין בגמרא שם נראה כאין הנידון דוכה דראי' כי רב אשי הניתן טעם לדבריו שה ר' יוחנן איכר: רבות רוחא הוא דנקיטא ליה משמע כדבריו שלא בא שום שינוי בגופו של התרנגול, אלא השינוי הוא ברוחו, והכן מותר. וכפירש"י שם. וז"ל: ומשניטל הידו היא מתאבל ואינו משמש, אבל בסירים ממילא אסור, עכ"ל. מוכח מדברי רש"י, שהתרנגול, אילו היה רוצה הי' יכול לשמש, אלא מכיון שהוא מתאבל, אינו ניתן דעתו לשמש, אבל הכא בנידון דידן, אין זה תלוי ברוח התרנגול, אלא שנחלש בו כח ההורעה וניטל ממנו גם הרצון וגם היכולת לשמש.

אלא שבכל זאת אפשר לצדד להיתר מטעם שבנידון דידן חולשת ההורעה אינה אלא זמנית ולא עולמית. וז"ל המומחים בענין זה: השפעת הסמים היא זמנית. שאם משהים את התרנגולים יותר משמינה שבועות לא יחר נתינת הקורט, כל אופי הזכרות חוזר אליהם והפיטום והעדנה נפסדים מיד אחרי שמונה שבועות, עכ"ל.

"Drugs or Chemical Agents for Fattening or Tenderizing Poultry and Live Stock" 12-12-50, Fed. Sec. Agency, Food & Drug Adminst. Wash. D. C.

יוצא לפי דבריהם, שאף שאינו יכול להוליד עכשיו יש אפשרות שיוליד לאחר זמן, ואילו יש לדמות את העיבוב הזמני למקשר את הזכרים או את הנקבה שלא יעלו עליו הזכרים (כמ"ש במס' שבת פ' במה בהמה יוצאה, מ"ב, וזכרים יוצאים לבובין, לדברי ר' נחמן בר יצחק שם דניג ע"ב, רחלות יוצאות... כבולות) שעל ידי הקישור הם מתעכבים מלהוליד עכשיו, אבל מי יר' שרא יולדו לאחר זמן כשיסירו את הקישור? וכן הכא, אפשר שיוליד לאחר זמן, אף שלפי דעת המנ"ח שם במצוה רצ"א מיצמצע דדין סירוס אינו תלוי במצוות פו"ר כרת, דכל מיני בעלי חיים, אף שאינם מצווים על פו"ר, וגם אנחנו אין אנו מצווים עליהם, מ"מ אסור לסרסם, אעפ"כ לפי המסקנא נראה שהתורה לא אסרה סירוס אלא בראוי להוליד, אבל באינו ראוי להוליד לא שייך סירוס, היינו שמעשה הסירוס מהפך אות' בראוי להוליד לאינו ראוי להוליד, משא"כ בנידון דידן, כשהורקה נעשית עדיין התר-

ד.

יעה נחזור ונדון בשאלת הסירוס: האם מותר לישראל לסרס את העופות ע"י הוריי קיתו היש איסור באכילת העופות המסור רכיזו? ואם יש בזה הבדל בין אנשים הכצווים על פו"ר ובין נשים שאינן מצוות על פריה ירביה וזקנים שכבר קיימו את כציית פו"ר ושאינם בני הולדה, וכן, אם יש נפקותא בין מסרס בידים את אברי ההולדה ובין גרמא?

לפי דברי הרמב"ם בפט"ו מהא"ב הל' ו' וי"א, מוכח בפירוש שבידים אסור להש' חית את אברי ההולדה בזכרים בין באדם בין בהמה, חיה ועוף, בין בארץ ובין בחוץ לארץ, כמו שהבאנו לעיל, שאעפ"י שכתוב, ובארצכם לא תעשרו, למדו בהרבה מקומות (ובת"כ פ"ו — בכל מקום שאתם) שנהוג בכל מקום (שם במ"מ סק"י), וכל המסרס לוקה מן התורה, והמסרס את הנקיבה פטור, אבל אסור (שם, במ"מ, מדלא קתני מותר לסרס הנקבות).

כל"ה מיירי כשגוגע באברי הורע, אבל כשאנו נוגע באברי הורע, כגון שהשקה לאדם או לשאר מינים כוס של עיקרין או ששיסה באדם את הכלב או שאר חיות עד שעשאוהו כרות שפכה, או שהושיבוהו במים או בשלג עד שביטל ממנו אברי תשמיש, כתב הרמב"ם שם בהל' י"ב, שאינו לוקה, אבל ראוי להכותו מכת מרדות.

הסעם שאינו לוקה הוא פשוט, דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו, כמ"ש שם המגיד משנה, משמע מזה, אף שבגוף מעשה הסירוס אין לנו שום ספק שנעשה, וכן אין שום הבדל מצד האיטור שבו, שזה אסור מן התורה, אלא מכיון שלא נעשה מעשה הסירוס עלידו חומצ' אי אפשר לנו להלקותו מן התורה, וכמשי"כ התוס' בשבת דק"י ע"ב ד"ה תלמוד לומר בסוף, ח"ל: דכתיב ריש"י, הא דודאי יסתרס בשתיית כוס עיקרין, ועיקר במנ"ח מרצ"א, שכתב בפירוש ד-מהסוגיא נראה דאין חילוק דאפי' בכוס של עקרין עובר בלא"י.

הצעתי את הדברים הללו לפני חכם מפורסם, שהיווה את דעתו בזה, שאפשר לדמות את הנידון דידן לכאי דאכר ר' יוחנן במס' שבת דק"י ע"ב, הריעה שירסם תרנגול יטול כרבולתו ומסרתם מאליהו.

נגול היא רך וצעיר מאד ואינו ראוי עדיין להוליד מיד בפועל. אלא עד לאחר זמן כשיגדל. יצוי זריקה הסם אין אנו ניטליו בזני את כח ההולדה. אלא שאני החיין איתו לזמן יותר מאיחר. והרי הוא גם עכשווי. לאחר הזריקה. ראוי להוליד בכה. האם נשתנו עד לאחר בנינה שביעות. או יהיה ראוי להוליד גם בפועל לפיזו אפשר לומר. שאין זה סירוס כלל.

ואפילו אם נאמר שיש קצת גרמא של סירוס. הנה מדברי הרמב"ם שהבאנו לעיל בשבע גרמא אסור רק באדם ולא בשאר בעלי-חיים. שבהלכה י"ב שם הזכיר "אדם" ולא שאר מינים, כמ"ש במניח שם.

ובאמת במדינות אמריקה אין אפילו שים מיוחד של גרמא. כי מי שמטיל את סם הזריקה בעיפות אינו מגדלם ומי שמגדלם מוכרם לאחרים ואחרים לאחרים. וכך עוברים העופות מיד ליד עד שמגיעים לשוק ולמקור ליו והם נשחטים שם. נמצא. שהקונה האחרון שמוסר אותם לשחיטה אין לו שים קשר עם מי שסירסם. ועפ"י רוב יד עכו"ם באמצע. שרוב מגדלי העופות והמסרסים אינם בני ברית ועכו"ם אדעתא דנפשי קא עביד. ובאופן כזה. שהעכו"ם נותנו לעכו"ם אחר לסרס ספק הרמ"א באה"ע סימן ה' סעי' י"ד דלכולי עלמא שרי. ובפרט בסירוס ע"י זריקה שיש לומר שאין כאן סירוס כלל.

מאידך גיסא. בא לידי מספר רב של תרגולים מסורסים כאלה. שהיו פצועים ושמוטי-גף וירך. הסיבה לזה היא. שגופם לא נתחוק לפי מידת גדלם. אלא לפי מידת ימיהם ולפיכך נשארו ברכותם ואינם מסור גלים לקבל את המכות והפצעים. שחובלים בהם האנשים המעבירים אותם וזורקים אותם מקופה לקופה ומארגו לארגו. הפועלים האלה שוכחים שיש להם כאן עסק עם תר-נגיל בן יש—בנינה שביעות. יפני שבגודל הם נראים כבני שנה ויותר. שהיו זורקים תמיד באיפן גם מבלי לחבול בהם. ומכיון שזה מיעוט המצוי. טיב להוחר ולבדוק עד כמה יאפשר.

שוב. קראתי ביומן N. Y. Times, January 29, 196, Section 4 Science in Review כי באסיפה של אנטי-הכדע נשמעו אזהרות כנגד האכלת. דיטיילסטילבסטרוול — והירי

כידוע. חמירא סכנתא מאסירא. ולכן לא העלמתי דבר והעמדתי את כל הבעיה בכל חריפותה ויכל הצדדים. את הפתרון לא ידעתי. כי מה נאכלו אם-תאמר. נאכל ירקוהו? כבר נפצו שמועות שהתחילו להיזן גם הירקות בכל מיני תזונות סינטטיות. א"כ אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים. והמקום ירחם.

דבר סירוס העופות

הרב נתנלי הירץ בוימלעל

מאב"ד צענזין, בוקלין

ראיתי בהמאור מחודש מנ"א להרב ר' חיים יהודה בירל שליט"א מפלפל בדבר ההכצאה החדשה לסרס העופות ע"י זריקה קורט של עיקרין ע"י מחט חלולה בצואר העוף בצד העורף ויש בזה חשש נקיבת הושט או נקיבת קרום של מוח. והרב הנ"ל מצדד להתיר עפ"י שיטה הש"ך ביו"ד סי' צ"ח לבמילתא דעבידא לגלויי מסלית נאמן גם באיסור תורה והכא הוי עבידא לגלויי ללכת אל המקום שעושים הסירוס וראיתא איך נעשה.

והנה לא אוכל להבין דבריו. הלא רק המסרס לבד אם היא מימחה לדבר אפשר להרגיש ולדעת אם פגע עם המחט גם בהושט או לא אבל שום אדם אחר א"א לו לדעת זאת. ובהשקפה ראשונה חשבתי שהשאלה הלזו תלוי בדין חתך בעור ביו"ד סי' כ"ג ברמ"א שם ומבואר שם בשמ"ח ובתב"ש דיש חילוק בין בהמה לעוף. דבעוף אפילו חתך רק מקצת עור אסור אפילו בהפ"מ. דעוף הוי נחתך מקצת כאילו נחתך כולה. וכן משמע מהטור"ו והפמ"ג שם דחתך מקצת עור אפילו לא יצא דם כלל אמרינן דודאי עבר כולה. ולפיזו לכאורה א"א להתיר כאן העופות שנעשה להם הזריקה הנ"ל.

דמתכוון לההייתה ולרפואתה בהקזה. וכן גבי העופות כוונתו שיתפטמו ביותר ובמהירות ודאי הוא נזהר ומדקדק שלא לנגוע בסימנים וא"כ יש לנו לומר בזה חוקה אומן לא מרע"י אימנתי, ואין זה ענין לפלוגתת הפיסקים לענין נאמנות הרופאים, דהכא ודאי לא יעשו מעטה לנגוע בסימנים שהוא היבך פעולתם. ולפי"ז שפיר יש להתיר העיפות המקבלות זריקה הנ"ל. ועין בס' דברי חיים מהגה"ק מסנודו וצוק"ל ביו"ד ח"ב תשובה ל"ג כסיפה שיש לסמוך בספק איסור על סברת המתירין גבי סירוס בעופות מ"שום דאוקי אימן על חזקתו. וכתב שם ז"ל הטהור: הן אמת שבח"ס קיאה בהיתר זה אך כבר הורה הזקן הגאון בעל חוו"ד להתיר.

ואין להתווכח ולומר דלא כרע אימנתי ל"מ רק היכי דאפשר להתברר אח"כ אבל הכא לפ"מ שכתבתי למעלה א"א להתברר, דז"א. דלא כרע אומנתי מהני בכל אופן. שכן שיערו חז"ל דכין שיחד א"ע לאומנות זאת אינו משקר בה. וראי' מיו"ד סי' צ"ח דקפילא מהני אף בלי מסלית משום דלא מרע וכו'. עיי"ש דרק קפילא יוכל להבחין ושם א"א להתברר דאם יבוא קפילא אחר ויאמר ההיפך או הוא יכחיש אותו שהאחר אינו מבחין. ועיין בספר ראי' יקרה מהרד"ת סימן פ"ב ש"ב שמביא עוד ראי' לזה מגיטין דף י' ע"ב כל השטרות העולים בערכאות של נכרים כו' כשרים ומקשינן בשלמא מכר וכו' ולהנ"ל גם במכר קשה מי יגלה את השקר, עיי"ש.

וגיסי היקר הר' בנימין מנחם מארילעס שליט"א הראה לי בס' גידולי הקדש יו"ד סי' מ"ו לענין חשש נקיבת המעיים ע"י מחט התפירה בתרגוליים המסורסים פסק שם שאין לחוש וז"ל: אבל כאן האדם מחזיק המחט בידו ומכוון עצמו לתחוב המחט רק תוך העור כי מחזיק גם העור בידו וה"ז דומה לתופס הקנה בידו ושוחט, דלא חיישינן לנקיבת הושט לדלעיל סימן כ"ג. וא"כ בנידון דידן יש עוד צד להתיר, עכ"ז כיון שראיתי מובא בשם ס' חקרי לב להחמיר בזה ולא לסמוך על אומנות נכרי ע"כ מי אני להכריע לצד זה או לצד זה ורק על הרבנים הגאונים גדולי ההוראה עליהם החוב לעיין בשאלה זו ולהביע חוו"ד דעת תורה והכרעתם. (תמאור מנ"א תשס"ו)

אמנם בספר ברית אברהם יו"ד תשובה כ"ב מיבא בפח"ש יו"ד סי' כ"ג האריך בענין הקזה שעושים לבהמות בצוארם לשם רפואה ע"י אומן בקי בכך אי כשרות הן. דיש לחוש שמא הקיז בכקום הסימנים והעלה להתיר מכמה טעמים וז"ל הטהור: די"ל בכאן נשחטה הותרה וליה ספק בשחיטה דדוקא בחתך העור דסי' כ"ג דמיירי שם בשעת שחיטה והוי דרך שהי"ו וא"כ בכה"ג הוי נבילה ואיכא חזקת איסור שא"ז אבל במה שנעשה נקיבת הושט קודם שחיטה ואח"ז נשחט כראוי שלא בדרך שהי"ו דלא הוי נבילה בכה"ג ממילא שפיטא דליה רק כשאר ספק טריפות בעלמא וז"ל נש" חטה בחזקת היתר עומדת מטעם דרוב בה" מות כשרות הם, וגם לא דמי להא דאיתא בתב"ש דהיכי דנולד ריעותא מחיים דלא שי"ך חזקת היתר של רוב בהמות כשרות כיון דאיתרע הרוב כמו מים במיה וכדומה דרוב בהמות אין להם ריעותא זו, דכאן ל"ש זה כיון דחוינן דגם מאותן הבהמות שמקיזין מהם דם רובן חיים ולא איתרע בהם כלל הרוב בהמות כשירות, וכיון שבאר"י נז דזה ל"ה ספק בשחיטה ול"ד לחתך העור דהוי בשעת שחיטה וגם כיון שרוב בהמות שחוקו הם חיים לא איתרע כלל הרוב בה" מות כשירות ע"כ שפיר יש להכשיר.

לפי"ז בנידון דידן יש להתיר העופות המקבלות זריקה הנ"ל, ואם כי יש לפקפק בזה כי בצד יאחד אינו דומה להא דברית אברהם דכאן ל"ש לומר דרובן חיין, כיון דרוב עופות נשחטין אחר ששה חדשים, וא"כ יוכל להיות דבאם לא הי' שוחטין אותן היו מתין מאליהן טרם יגיעו ל"ב חודש, אבל לעומת זה יש צד אחר להתיר, כיון דמתפטמות והולכות ואף למ"ד דטריפה משבחת אבל עיין בחולין נ"ז ע"ב דאמרינן שם א"כ במדי דמיטרפא בה הגדילה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים ועיין בסוטה ד"ו.

ולזה העירני ב"א היקר הרב יוסף מארילעס שליט"א ועוד י"ל דלא דמי כלל להא דחתך העור דסי' כ"ג דשם כיון דהשוחט מתכוון לשחוט הסימנים ע"כ אינו מדקדק בחתיכת העור שלא לנגוע בסימנים, אדרבה, הוא רוצה לשחוט הסימנים, ע"כ שפיר חיי" שינן שמא נעשה נקב בושט דרך שחיטה ררוצה בכך לשחוט הסימנים, אבל הכא

א בליק פון תורה'דיגן שטאנדפונקט

(אקטועלע באמערקונג פון מ.ל.)

עופות אלס "אין ארדענונג". ביי א געוויסן סארט מענטשן איז דער "דאקטער" א סימבאל פון פונקטליכקייט, ווירקליכקייט, זיכערהייט, אז וואס עס געהט ארויס פון זייער מויל איז "היי-ליג". איהר קענט טרעפן פרימע אידן וועלכע ציטערן אריין צוקלערן אין דעם וואס דער אינערליכער דאקטער האט געזאגט און גע'פסק'נט.. ער זאגט "רופא" מיינט דעם היינטיגן דאקטער און מ'איז איהם מחויב צו פאלגן.

— אין דער צייט וואס עס איז שוין גענוג פעסט געשטעלט געווארן אז אחריות פארן לעבן און געזונד פון א מענטש וועט מען נישט געפירן זען ביי די וואס זענען ווייט פון תורה'דיגע באגריפן. איך רעד נישט פון א קראנקן מענטשן וואס געפינט זיך אין א ענגע לאגע, וואס ער פיהלט זיך נישט גוט און ער ליידעט פון מיחר-שים, און דער דאקטער זאגט איהם ער זאל זיך פירן אויז און אויז. א דאי דארף דער מענטש מתפלל זיין אז די מעדיצינישע באהאנדלונג זאל ווירקן צו גוטנס אין עס זאל איהם נישט ערגער מאכן... (וימלט משהיתותם...)

אבער ווען עס רעדט זיך פון געזונדע מענטשן, מעגן זיי וויסן אז דער מענטש דארף זיין אייגענעם אינסטינקט, עסן וואס גרינגער, וואס ווייניגער פארביצירטע זאכן וועלכע זענען נישט געזיכערט פון כשרות'דיגן, היגענישן, אין געזונדהייט שטאנדפונקט ווען מ'נעמט למשל א עוף לכבוד שבת, וויפיל דארפן פארשן און אכטונג געבן אויב עס איז געזונד, אויב עס איז ריין, אויב עס איז נישט קיין שאלה ביי דעם, און זיך נישט פארלאזן אויף דעם צו אויף יענעם.

דער דאקטער (דער אינערליכער) איז א שטודירטער וואס גיט איבער וואס ער האט געלערנט אבער ער האט נישט אריין אין די אנדערע מאראלישע פסיכישע זעלישע מאמענטן פונ'ם מענטש.

דער אפיציעלער איסור אויף די הארמאנען געשפריצטע עופות נאך יאהרן וואס מ'האט זיך געשטאפט מיט זיי — מעגן ווארפן א ליכט אויף אונזער גאנצן אויפפירונג אויפן ערענהרונג-באדן — — — —

ביי פיהל מענטשן איז עס געוועהן א איבער-ראשענוג די מעלדונג אז עס איז פארבאטן גע-ווארן הארמאנען געשפריצטע הינער צוליב גע-זונדהייט מאטיוון.

דוכט מיר מיט צוויי יאהר צוריק אומגעפער ווען עס האבן ערשיינט צום ערשטן מאל די הארמאנען געשפריצטע הינער, איז ארויס אויף זיי א איסור מצד דעם בית-דין צדק אין ירו-שלים. האבן אנדערע געקוועטשט מיט די פליי-צעס: הייבן אסר'ן א זאך סתם אזוי? אפיציעלע קוועלעס האבן פארזיכערט אז פון געזונדהייט-שטאנדפונקט איז עס אין בעסטן ארדענונג, אפיציעלע דאקטוירים האבן עס באשטעטיגט, און עס האבן זיך געפונען אויך אנדערע וועלכע האבן עס מתיר געוועהן נישט געפינענדיג קיין צד צו אסר'ן — ווי אוי-זשע געהט ארויס דער בית-דין צדק מיט א שארפן איסור געגן דעם ... האבן מיר געהאט צו זעהן וואס הייסט א בליק פון וואכן צוריק צו זעהן וואס הייסט א בליק פון תורה'שטאנדפונקט, ווי אזוי איז די אחריות פון די גדולי תורה געגן א ענין וואס איז גע-וועהן לכתחילה גאר פארדונקלט, אונקלאר און פארדעכטיקט ווי דאס הארמאנען-שפריצונג אין די עופות.

און אידן האבן אכטונג געגעבן נישט צו עסן די געשפריצטע עופות, די געאסרעטע, מ'האט חוקר ודורש געוועהן ביי וועמען מ'קויפט, און געגן זיי האבן די מאסן נישט געקוקט, מ'קויפט פעטע הינער, או מ'טראכט נישט אריין דער מקור פון די פעטקייט...

ערשט ווען אלע אויסן שוין צו וואס פאר א קרייניק — ה' ישמרנו — דינע הארמאנען שפריצונג האט צוגעבריינגט איז עס פארבאטן געווארען. אבער עס איז נישט צוגעקומען א ידיעה אז פון היינט און ווייטער איז עס שעד-ליך. עס האט זיך ארויסגעוויזן אז מ'האט גע-לעבט אין טעות בין היינט, איהר קענט זיך פארשטעלן אז די אמעריקאנער רעגירונג האט פארניכטעט מאסן געשפריצטע הינער אין ווערד פון צעהן מיליאן דאלאר !!! געזיגט האט דער תורה-בליק *

און נאך עפעס. מענטשן האבן זיך פארלאזט צופיהל אויף די דאקטוירים וועלכע האבן באשטעטיגט דינע

דאס אידישע ליכט, שבט תש"ד

New York Times science review Sec. 4 p. 9
 איבער געזעצט אין אידיש פון ניו יארק טיימס, Jan. 29, 1956

**די עסען וואָס מען גיט פֿאַר די טשיקען
 איז גורם אַ סכנה פֿאַר די מענטשהייט
 עס ברענגט קענסער רח"ל.**

לעצטע וואָכ'עדיגע פֿאַרזאַמלונג וועגען מעדעצינישע עסענווארג, וואָס איז אָרגעניזירט געוואָרען ביי די U. S. D. A. אויף העלד עדוקעשען און וועלפער און די F. D. A. (פוד ען דראג אדמיניסטראציע). ד"ר גרענוויל (Knight, F. Granville) און ד"ר מארטין (W. Coda Martin) צוויי גרויסע דאָקטורים פון אמעריקען אקעדעמי אויף מעדיצינען, צוזאַמען מיט ד"ר גלאזיס (Rigoberto Iglasias) און ד"ר סמיט (W. E. Smith) - אַלע און איינעם האָבען געזעכען אַ שטאַרקע וואָרענונג אַקעגען געבען צו עסען טשיקענס Diethylstilbestrol-הורמאָן, דער הארמאן איז באַקאַנט אַז ס קען אַרויסגעבען קענסער רח"ל אין געוויסע אומשטענדען, דאָס גיט מען צו עסען פֿאַר טשיקען און בהמות, כדי עס זאָל שנעלער וואָקסען אין פעט ווערען. מער ווי 30 מיליאָן טשיקען און בהמות פֿינעם לאַנד גיט מען דעם Diethylstilbestrol, פרעגט מען אַ שאלה וואָס וועט פֿאַסירען מיט די מענטשען וואָס ערנערען זיך מיט טשיקען און בהמות וואָס ווערען געפֿיטערט מיט די מעדיצינישער עסענוואָרג? תשובה: עס איז נאָך נישט דאָ קיין קלאָרע באַווייז אַז די טשיקען אָדער בהמה וואָס זענען אָנגעגעסן געוואָרען מיט הארמאָנס טיט טאַקע גורם זיין קענסער פֿאַר די מענטשהייט, נאָר ד"ר:

Knight, Martin, Iglasias, Smith

זאָגען אַז מען דאַרף ערענסט דן זיין איבער דעם, אין מען זאָל די זאָך נישט אוועק לייגען אין אַ זייט.

מען האָט אַריינגעגעבען די מעדיצינישע הארמאָנס אין מייז, ראטען און חזירים, און זיי האָבען באַקומען די קראַנקהייטן:

Polyps, Fibroids, Tumors

מען טוט אויך אַריינגעבן עסטערגען-הארמאָן אין די בהמות און עופות, וואָס קען שאַדען מענטשען פֿין געבוירטאָג, קענסער נורמאל טוט אַטאַקטירען די מיטל יאָרען.

(אין חודש June 1979 איז געווען באַריכטעט אין די פרעסע אַז די F. D. A. האָט באַשטעטיגט די שעדליכקייט פון דעם דראָג, אַז עס איז גורם קענסער ל"ע רח"ל).

N.Y. Times 1/29/76, Science in Review, Sec. 4, P. 9

Hormone and Cancer Possible Danger in Feeds Now Given to Meat Animals

At last week's symposium on medicated feeds, organized by U.S. Dept. of Health, Education and Welfare, and F.D.A. Drs. Granville and F. Knight, W. Coda Martin, (American Academy of Medicine), Rigoberto Iglasias (Santiago, Chile), and Wm. E. Smith (N.Y.), sounded a warning against feeding animals with diethylstilbestrol, a female sex hormone. The hormone is known to induce cancer under some conditions. It is fed to food animals to stimulate growth and bring about an increase in weight.

More than 30,000,000 chickens and half the beef cattle of the country are now given diethylstilbestrol. What will be the effect of poultry and beef thus treated on a populace that consumes them as food? There is no evidence that hormone-fed chickens and cattle have actually induced human cancer, but Drs. Knight, Martin, Iglasias and Smith contend that the possibility cannot be dismissed.

Administration of female sex hormones on mice, rats and guinea pigs has induced polyps, fibroids, and tumors. If no estrogen can be detected in the tissues of an animal that has been stimulated to put on more flesh it is not to be concluded that there is no danger of generating cancer.

Experiments conducted by Dr. Iglasias over 20 years show that continuing administration of minute doses of estrogen is more effective in inciting cancer than intermittent injections of larger doses. "The introduction of estrogens into the food supply presents the problem of exposure of human beings from birth onward," is the conclusion reached. The reason is that we eat meat from childhood to old age. The longer we live the more likely is cancer to be incited, this because cancer is primarily an affliction of middle and old age.

ספרים שחיברתי עד הנה ועדיין יש לנו מספר מצומצם - וכל הקודם זכה.

- ד -

ספר

אכילת מצות בישראל

הלכות אכילת מצה ואפיקומן בלילי הפסחים, שיעורן בכמות ובאיכות התחלת וסוף זמנם, בדרך ארוכה הכולל חלק ההלכתי המשולבת למוצא ומובא של כל הלכה לדעת מבטן מי יצאו הדברים ואיה משכן דברי קדשם. גם ספחנו דרך קצרה אשר עין כל ירוצו עיונם בו הלכות פסוקות וקצרות בלשון קל וצה. וגם דעת הפוסקים אם מצוה להרבות באכילת מצה בלילי פסחים יותר משיעור החיוב העיקרי.

- ה -

ספר

מצות מצה

דיני אכילת מצה כל שבעת ימי החג (ובחול"ל שמונה), אם יש בו מצוה או רשות.

- ו -

ספר

מנהגי צדיקי ישראל

מכיל מנהגי צדיקי יסודי עולם מוסדי דור ודור אשר באורם נראה אור המאיר ומבהיק לזקנינו עם נערים, הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו, בהתבוננו איך הראשונים כמלאכים, יראו ונדעו ונתרחקו מציט שערים של היתר שלא ליגע בקוץ של איסור, ק"ו בן ק"ו אובו קיר כמוני היום שצריכים אנו להרבות גדר על גדר, וסייג על סייג, כדי לקיים מצות אפיית ואכילת מצות כהלכתו.

- א -

ספר

אפיית המצות השלם

ליקוט גדול ונפלא מכל דברי הפוסקים ראשונים ואחרונים הנוגעים לדיני קצירה, בריחה, טחינה, רקידה, שאיבה, לישת, ואפיה, הפרשת חלה, והמסתעף. בלשון צח וקצר. אוסף ענקי במקצוע הלוא עדיין לא ראה אור הדפוס עד היום הזה.

בו נקבצו אלפי הלכות המפוצצים אור נוגה לכל הבא לנשת אל הקודש פנימה, לחשוב מחשבות לעשות בכל מלאכת אפיית המצות, בון יבין את אשר לפניו, הדרך ילך בה, והמעשה אשר יעשה, לקיים מצות אפיית מצה כראוי וכיאות בלי מגרעת בהשכל ובדעת, ללמוד וללמד ע"מ לשמור ולעשות.

- ב -

ספר

מצות מצה בשלימותה

קובץ גדול מדברי הפוסקים, וספרי בעשתי-ק ותלמידיו ז"ע, ושאר ספרי, המקיפים כללים יסודיים ועיקריים הנוגעים לאפיית ואכילת המצות בפסח, ושאר עניני החג. והמעייין בבתרי אמרותיהם בלי ספק יקבל תועלת גדולה ונפלאה בהתעוררות בלתי גבול להתאמץ ולהתחזק לקיים מצות אפיית ואכילת מצה בכל פרטיהם ודקדוקיהם וכל החומרות שנאמרו ונשנו בה מימות מתן תורה עד היום הזה, כי רק אז יהי לבו נכון נכון בטוח שיצא בדימוס בדינו, בעת אשר המלך במשפט יעמיד ארץ, ביום הרת עולם, כמבואר בזה"ק שעיקר המשפט ביומא דדינא על מיכלא ואסוותא (עי' בפנים הספר באורך). גם הדרכות ישרות ומועילות יש בו לקיים המצות דכולא שאת.

- ג -

ספר

מצה שרויה

דיני מצה שרויה למחמירים בה ולמקילים בה, והחבדל בין שבעת ימים הראשונים של חג לאחרון של פסח.

שמחת החג

פלוגתא רבתי מגאוני וקדושי עליון, אם מקום יש בראש
להחמיר שלא לאכול מצה רק בליל פסחים בלבד, ולא
זולת אפי' בשבת ושביעי של פסח, ומקורם עוד נפתח
בדברי הפוסקים הקדמונים.

סיפורים נפלאים מצדיקי ישראל

סיפורים נפלאים מן יצורי קדמונים, ראשונים כמלאכים,
גאוני וקדושי עליונים, ותועלת היוצא מקריאת סיפורי קדושי
עליון הלא היא כתובה בספרן של צדיקים, שמאיר לבות בני אדם
ברשפי אש שלהבת י"ה, להתחזק ולבטוח ביוצרנו ובוראנו ולכסוף
ולהשתוק ולהתגעגע עד כלות הנפש להתנדב באדון כל יצורים,
מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ואעתיק דברי רבן ומארזן של ישראל הגאון מהרש"ם ז"ע, שכי
בהסכמתו על סיפורי צדיקים המכונה עשר קדושות, ובהל' ואם
לחעיד על התועלת לעורר הלבבות, דבר שפתים אך למחזור, וכל
מי שיש בלבו נקודת דת האמת, צמאה נפשו והמדה רוחו לראות
ולשמע דברי אלוקים חיים, וגם שיחות י"ה כמותם צדיקים
לימוד, ובל אפונה כי כל אשר בשם ישראל יבונה, יחד וילפת
לחיות לו לעזר ולסעד ולחיות חבר לכל חפץ להגדיל תורה,
ולחפץ יראת ד' ואמונתו בעולם, בחיבור חלו יחד עם שאר
זכות כל הצדיקים הנזכרים וישמעו העם ויראו עכלה"ק,
צדיקים וקדושים, יעמוד לנו שלא ימוש ספר התורה ולא תפוג
יראת ד' ונזכה לעבוד את בוראנו בכל לבבנו אנו וזרענו וזרע זרענו
עד ביאת גואלנו בב"א.

קיום המצות כהלכתה

כל תנאי המצות

- א. דברים ההכרחיים לקיים המצות כהלכתן בכל פרטיה ודקדוקיה שיעלה לרצון לפני אדון כל.
- ב. דינים והדרכה בדיקת חסא (סאלאט), ולבדיקת כרוב (קריוט), מספרי (נפש ישעי).
- ג. זהירות כניסת ממאכלים ומשקאות מיוצרים בבתי חרושת לבית בפסח. מספרי (מנחת יהודה).

סגולות מצות ישראל

כולל כל סגולות והשפעות המרובות בברכות וישועות,
ורפואות והצלחות, הבא ע"י קיום מצות אכילת מצה כדת
וכהלכה, והשכר הגדול המוכן להם בעלמא דעתיד.

שלום לרחוק ולקרוב ורפאתי

בירור הלכה המבארת יצירת התרופות הרפואיות,
וכשרותם לכל השנה (בכלל) ולחג הפסח (בפרט), אשר
כשרותם בנויה ומיוסדת אך ורק מכתבי שאלות
ותשובות בין הרבנים ובתי החרושת, ואף שלשון
הכמים מרפא.

דרשתי וחקרתי היטב והנה נתאמתה הדבר שנעשתה
סגנה בישראל בהסתמכות על קישור המכתבים.
דרכי ראיתי ואראהו, ועמדותי בעזה"ית על מהות
ותוצרתם האמיתית ותמציתם: כי אין לסמוך על
מכתבים כאלו.

נפש ישעי'

על מאכלות אסורות

חלק ראשון

בו יבואר כי שמירת הגוף והנפש ממאכלות אסורות הוא יסוד
קדושת ישראל ושהר"ח גם יבואר בו דברי התעוררות לבאר גדול
החנם המגיע לנפש וגוף האדם הנמשל בהם ח"ו, והתועלת בזה
ובכא למי שנוהר ונשמר ממאכלות אסורות

כ"ו לקטתי בעזר צורי וגואלי מדברי חז"ל בשי"ם בבלי וירושלמי, מדרשים
וזה"ק חיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים ולה"ה.
ודבריהם הקדושים חוצבים בלהבת אש מלהיבים נפש האדם לשמור מאד
לברוח ולהסתלק אסילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בסנים הספר.

חקתי כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבות בני ישראל, חת יתי' פרי
עמלי להסיר המכשלה הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם.

נפש ישע"י

על מאכלות אסורות
חלק שני

מכל חששות האפשריות בכל מיני מאכלות ומשקאות המורכבים ומעורבים בחומר אימור, וכדי להעיד על אמירתם ואפשרותם, הצגנו ערותה של הממשלה (אגריקולטור דפארטמנט) הגנוב ערותה של חברי הבר"צ דעתה החד"י בירושלים, והעתקת ממדריך הכשרות של הבר"צ שלימ"א

מנוחת שלום

חלק שביעי

הוכן התייבד הוא לייסד יסודי ברזל ועמודי שיש להרוצים ליהרר במיטב יכולתם ממאכלות אסורות ומפוקסקים ומשם יפדו לארבעה ראשים: חלק א. בו מנואר בקוצר אמרים בחרוזים דרך שיר גדול הפנס של אכילה מאכל"א. חלק ב. בירור וליבון וויקוק שבעת דעות מדקדקים ושננתיהן בקצתן, ודרך השרה לעסוק אור הקדושה בבית ישראל, לאידי גם בתי דורות הבאים מחשבת נסיוני ומעני הוכן.

חלק ג. דוגמאות מהכשולות המאורעיים יום יום בבתי החרושת מיצרי מאכלות ומשקאות שונות, אך במקום שהמפקח והמכשיר מורו ומלווין כחורה והכמה, אצ"כ שניאות מי יבין, וכ"ש בשאר מקומות, וענף היוצא ממנו לבאר כי מה שממירין על מאכלים המתקנים חחת השנתה רב גדול ויריש אמיתי, מחמת חששות רצינים, אינו מנרע מבכרי הרב וגדלו, וכברו במקומו מזה, ורצונו בכך. חלק ד. מכל עצות נכונות חלוקות להשיח על בניו ובנותיו בעת יציאתם לבתי ספר ושאר מקומות שלא יתאילו כמרג פיוגלים אשר אין דעתו נפשנו נחה מהם, והיי כיאתם לבית בלא חטא כמרג פיוגלים אשר אין דעתו נפשנו נחה מהם, קושיים ובעיות שנתקלים בהם יום יום הן בעניני מאכלות אסורות הן בשאר עניני בית, בדרכה של חורה, יחד עם עצות בלי מספר להרציה לכלכל ביתו בדרך המקובל בלי פשרות, והתחשבות, ומתאמץ מבלי להיות נשקף עם ורם העולם החריפה.

דבר משה

על דיני ומנהגי ישראל הנחוצים והנשכחים

ליקוט מגדולי גדולות ושכיחות יום יום, ואין שותים הלכות גדולות ושכיחות יום יום, ואין איש שם על לב, מחמת חסרון ידיעה וגודל הטרדות, מסודר בלשון צה וקצר כדי שירוך הקורא בו, וראה מביא לידו זכירה וזכירה מביא לידו עשיה.

"זבחו זבחי צדק"

שלוש תשובות

בו יבואר ענין התקנה הקדומה המוזכרת בפוסקים (היי נהוג כמעט בכל חפוצה ישראל ל' הדי"ח) להצריך שני שבויים עומדים זה ע"ג זה רואים ומשגיחים שהוכשר בדת ובהלכה מתחלתו ועד סופו (עיי' תקנת רע"א בסוף הקונטרס), עם כל המסתעף להלכה ולמעשה

אהלו ישראל

חלק א. נעקליבענע דינים פאר די וואס פאָרן אין קאָנטריס אָדער קעמפס וויבטיג צום טאָג טעגליכען ייִדישען לעבען. חלק ב. די וויבטיקייט פֿון כשר'ע מזונות. חלק ג. וואָרענונג צו אידישע פֿרויען וואָס גייען צו דאָקטוירים. חלק ד. קו' שער התקנות פֿון כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א.

שמחת שלום

חלק ראשון

כולל הלכות ומנהגי חופה וחתונה השכיחים ונחונים מחמת חסרון ידיעה

מלוקט משרו- ואחרונים אשר מימימים אנו שותים ובעקבותיהן אנו חולקין, ודיעתן נחוצים מאוד לכל בית טאמן בישראל, אשר יסודתה בהררי קודש, ומגמתה להמשך שלשלת הקדושה לדורות הבאים, עד שתקיים בנו גאולת ושועת הנביאים, במהרה.

מנחת יהודה

על חומר הענין של "חלב כבוי"ס" ו"סימולאק"

לפסח ולכל ימות השנה

חלק ששי

מספר נפש ישע"י על מאכלות אסורות

קונטרס קול יעקב

- הדרכה והוראת דרך למקצועות הראשיים היסודיים שבתורה הנפרצים ברובא דמינכר על העומד.
- א. אהרות התרופות (מעדעצנינו) לפסח ולכל השנה.
  - ב. אזהרות נחוצות לפסח.
  - ג. רשימה לבדיקת חמץ.
  - ד. איסור שעטנז.
  - ה. ביקורת נשים אצל רופאים.
  - ו. חומר ראיית הטלעביזיוני.
  - ז. דין תורות - שלום בית.
  - ח. הוראה לקונה טלית.

- כא -

ס פ ר

אור הצניעות בישראל

הספר הזה נעשה ונגמר לזכות הרבים הנכשלים בלי יודעים באיסור יחוד החמור, אצל רופאים המיוחדים לצרכי נשים, וגם שאר רופאים קלים ופושעים שעלולים לקלקל צניעות וקדושת בנות ישראל. ערו ערו עד היסוד, וידענו שרבים מאחנו בני ישראל משתוקקים לידע דרך הישר לילך בה והמעשה אשר יעשו להגצל מאיסור יחוד ושאר מכשולות הנוראות.

גם הוספנו כל דיני יחוד עם עכו"ם, ונפק"מ גם לאנשים כמבואר בפנים.

עוד ספחנו כל פרטי דיני יחוד לחתן וכלה אחר החופה, ואקוה בעזר השי"ת שהמעיון בספריו זה ירוה צמאון השתוקקוהו האיך לנהוג עפ"י התורה.

- כב -

ס פ ר

צניעות ישראל כהלכתה

(לביט דוד)

בספר הלוה קיבצתי פסקי גאונים ורוזני ארץ מודר הישן ומדורגה, שכל אשה תהדר ותתאמץ לילך לאשה הרופאת נשים ולא לאיש כדי להינצל מאיסורי יחוד ושאר מכשולות המתרחשים יום יום.

גם העתקתי מעיתונים האמת שהודו הרופאים ע"ע בלי בושת, כי דרכם להכשיל הרבים בתועבותיהם ואין מעצור להם, ואין רואים בזה שום חסרון, אדרבה מתפארים בזה.

גם העתקתי גוסס קול קוראים שונות שנתפרסמו ע"פ חוצות ופעלו גדולות ונצורות לחקן פירצה זו.

- כד -

ס פ ר

זקן ישראל כהלכתו

בענין גילוח וגידול הזקן (חלק א)

הספר הזה אשר אני מגיש לפניכם היום הוא ריכוז מכל ספרי הפוסקים חדשים גם ישנים מראשון שבראשונים עד אחרון שבאחרונים, (בפרט מס' הנדמ"ח, הדרת פנים - זקן) אשר צלל כמים איריים והעלה פנינים יקרים במקצוע הלוח לא הניח מקום להתגדר, העמיק והרחיב כיד ד' הטובה עלי, ואשרי וזלזקו. תמצית כל הנשנה ברבריהם בענין גילוח שער הזקן בין ע"י תער, בין במספררים, ובין בסם, ושאר אופני גילוח.

כל איסורים וצדרי חומר שנאמרו בנטיילת הזקן, הן גוף האיסור של כל תשחית, והן איסורים חיצוניים כמו, לא ילבש גבר, ובחוקותיהם לא תלכו, איסור, מראית עין, מקור מנהג הגילוח, החילוקי מנהגים בארצות שונות, ושאר ענינים המקיפים מקצוע הלוח, ועוד. הכל מסודר בסדר יפה ונעלה בלשון צח וקל כרי שירוך הקורא בו, ובשעה קלה ירכוש המעיון בקיאות גדולה במקצוע גילוח הזקן המטובכת מאוד בספרי הפוסקים.

בשורה טובה

- בקרב יצא לאור ספרים חדשים הנצרכים מאוד לעולם התורני
- א) קדושת ישראל הלכות יחוד (מהדורה שניה).
  - ב) מדריך לצניעות בישראל כל עניני צניעות (מהדורה שניה).
  - ג) נשואי ישראל כהלכתה (כל הדינים הנצרכים לחתן משבת של קודם החתונה עד גמר שבעת ימי המשתה בלשון צח וקצר).
  - ד) שולחן ישראל כהלכתה כל דיני הכנסת אורחים.
  - ה) מזוזות ישראל כהלכתה (מהדורה שניה), מלוקט משו"ע עד אחרון שבאחרונים.

חיות עם גמיונת זין בא מיר עטליע ספרים גרייט צום דרוק, און צוליב ענשאפט פון געלט קען מען דאס נישט דרוקען. ע"כ בעטען מיר ווער עס איז פאראינטערעסירט אויסצוצאלען איינע פון די ספרים לזכות את הרבים, לענין די נאטע פון זיין משפחה, און דער נאמען פון ספר וועט טראגען דעם נאמען פון די נשמה וואס מען וויל מאכען אן אנדענק, זאל זיך ווענדען צו דעם טלפון: 8086-436 (212).